Шульгіна Наталія Федорівна
слухачка 2 курсу
Навчально-методичний центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

Науковий керівник: Приходько Ольга Миколаївна
Канд. наук з державного управління, доцент кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Глобалізація світу торкається всіх сфер життя, зокрема медицини і туризму на перетині яких виникла сфера медичного туризму – яка є відображенням можливості людей користуватися необхідними медичними послугами незалежно від місця народження чи проживання, послуг з різними цінами і якістю.

Сфера медичного туризму для України є відносно молодою і слабко розвинутою, адже медичний туризм не є інституалізованим, що спричинено відсутністю чіткого нормативно-правового забезпечення, а інституційна пам'ять опирається на радянське минуле. Проте, це не означає, що розвиток цієї сфери закритий для України, адже вона має свої переваги, що полягають у територіальному розташуванні та ціновій політиці. У свою чергу, для нас є відкритою можливість співпраці та опанування міжнародного досвіду, формування власної сталої системи розвитку медичного туризму.

Російсько-українська війна поставила сферу в'їзного медичного туризму під загрозу, а з іншого боку відкрила можливість для формування заочних та гуманітарних партнерств з суб'єктами медичного туризму за кордоном, звернула увагу на важливість розвитку й внутрішнього медичного туризму, для українців і українок.

Проте і без повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України медичний туризм в Україні мав свої особливості, проблеми і виклики. У свою чергу, їх подолання через впровадження заходів для формування сталого розвитку медичного туризму в Україні дали б можливість не лише для розвитку окремої сфери, а й для економіки країни у цілому. Відтак, важливим є й дослідження сучасного стану медичного туризму в Україні та шляхів формування його сталого розвитку.

Глобалізаційні тенденції розвитку світу та суспільства дозволяють розширити межі взаємодії людей та використання людьми послуг не обмежуючись лише однією країною, зокрема і медичними послугами. Не секрет, що медичні послуги у різних країнах можуть мати різну ціну, а інколи і різну якість, що мотивує клієнтів з різних країн обирати найраціональніше рішення у отримані медичних та оздоровчих послуг. У свою чергу доступність цього вибору визначило появу такого феномену як «медичний туризм».

Кожного року багато людей відкривають для себе можливості медичного туризму, що може бути направлений на лікування та профілактику хвороб, а також різними заходами з охорони здоров'я громадян. У свою чергу, медичний туризм дозволяє отримувати прибутки бізнесом та державам, адже він стимулює вихід на нові ринки туристичних послуг та приваблювати туристів з усього світу.

Як зазначає С. І. Шепелюк у досліджені «Особливості становлення та розвитку туристичної індустрії в Україні» сфера медичного туризму є складником сфери послуг, яка має важливу роль у активізації торговельного балансу країни. Це зумовлено такими

факторами: демографічні, глобалізаційні фактори, технологічні зміни. Окрім цього, вагому роль мають економічні тенденції, що включають в себе цінову стратегію, споживацький попит та певні регіональні чи економічні фактори, враховуючи капіталовкладення і економічну політику [1, с. 263].

Наразі існують різні підходи до трактування поняття і сутності медичного туризму, у той самий час відсутнє єдине розуміння значення медичного туризму. Зокрема у суспільному сприйнятті поняття «медицина» асоціюється з негативом, у той час як «туризм» є позитивним, адже це про свободу та відпочинок. Загально «медичний туризм» можна трактувати як поїздки пацієнтів, які є громадянами однієї держави, в іншу країну з метою отримання лікування. Проте, це значення не може відобразити повноти цього феномену.

У ширшому розуміння медичний туризм варто розглядати як подорож людини за межі власного проживання для отримання медичного лікування, здійснення медичної діагностики стану здоров'я (фізичного чи психічного), проведення хірургічних операцій або профілактичної чи відновлювальної терапії, що поєднується з відпочинком та проведенням дозвілля. Варто зазначити, що у цих подорожах «туристи» застосовують туристичну інфраструктуру та її об'єкти, що і робить це медичним туризмом, адже коло послуг, якими користується «турист», окрім медичних, розширюється і за вдалої комунікації та процесу продажу, може принести додаткові прибутки приймаючий стороні.

Розглядаючи медичний туризм як галузь, варто зазначити, що він допомагає розвивати економіку країн та медичний сектор, сприяти наданню та отриманню якісних та доступних медичних послуги клієнтам. Тому, у сучасному світі він є перспективною галуззю для розвитку. Проте, так само важливо і спрямовувати ресурси на цей розвиток, підтримувати галузь інституційно.

Аналізуючи сучасний стан медичного туризму в Україні, зазначимо, що він має низький рівень представлення у нормативно-правовій базі в Україні та дуже залежить від пострадянського минулого. Проте, Україна має потенціал для його розвитку, для чого, на нашу думку важливо сформувати актуальну нормативно-правову базу задля якісного забезпечення такої діяльності у правовому полі, що дасть підґрунтя для її впровадження взагалі. Це стосується і державно-правової підтримки для підвищення якості туристичних та медичних послуг, безпеки та сприяння у здійсненні діяльності суб'єктам медичного туризму, що буде мотивувати їх створювати якісний туристичний продукт.

Також зазначимо, що розвиток медичного туризму має враховувати міжнародний досвід. У свою чергу, розвиток медичного туризму як економічної сфери країни залежить від рівня загального розвитку охорони здоров'я та туристичної сфери й інфраструктури у цілому, цінової політики, географічного розташування, історії взаємодії та партнерства з іншими країнами, політична стабільність та наявність ключових послуг, що є затребуваними на ринку медичного туризму. Тому формуючи пропозиції для розвитку медичного туризму завжди необхідно орієнтуватись на інституційну пам'ять, особливості і досвід країни у цій сфері.

Сучасний стан медичного туризму в Україні є не до кінця очевидним, через повномасштабне вторгнення росії на територію України. Ця обставина створює великі перепони у розвитку міжнародного співробітництва, що полягало б у залученні клієнтів, проте, з іншого боку, ця ситуація дозволила б налагодити взаємодію у гуманітарній та адвокаційній підтримці суб'єктів медичного туризму, що надалі могло б перерости і в економічну співпрацю.

У будь-якому разі, медичний туризм як галузь може продовжувати розвиватись. Проте, говорячи про сучасні реалії, він має орієнтуватись в основному на внутрішнього споживача і розвиток внутрішнього медичного туризму, у якому варто врахувати оздоровчий туризм, що заключається у відвідуванні санаторно-оздоровчих закладів, які є

по всій Україні. Це мало б позитивний вплив на розвиток сфери і після завершення війни, коли медичні туристи матимуть більше можливостей для отримання медичних послуг в Україні, адже це сприяло б розвитку інфраструктури медичного туризму.

Так, навіть під час війни медичний туризм в Україні має шляхи для розвитку, що полягають в таких діях: удосконалення нормативно-правової бази стосовно медичного туризму; сприяння акредитації і сертифікації клінік за міжнародними програмами; підтримка медичних закладів та об'єктів санаторно-курортного лікування; підтримка створення та розвитку операторів та агентів медичного туризму в Україні; налаштування взаємодії з міжнародними операторами та агентами медичного туризму; проведення інформаційних кампаній та маркетингових заходів з поширення послуг медичного туризму; налагодження збору статистичних даних щодо сфери; вибудовування міжнародної співпраці з суб'єктами медичного туризму; налагодження міжсекторальної співпраці; розвиток туристичної інфраструктури та інших суб'єктів медичного туризму.

У свою чергу, при впровадження цих шляхів розвитку важливим є врахування наведених особливостей і інституційного досвіду України, та міжсекторальна співпраця, що дозволить збалансувати надання такої підтримки, закривати необхідні потреби і надавати цільову та ефективну підтримку.

Список використаних джерел:

1. Шепелюк С. І. Особливості становлення та розвитку туристичної індустрії в Україні [Текст] / С. І. Шапелюк // Вісник ДІТБ. – 2013. – №17. – С. 262–268
2. Михайліченко Г. І. Розвиток туристичного продукту лікувальнооздоровчого та медичного туризму України [Електронний ресурс] / Г. І. Михайліченко // – 2020. – №2. – С. 3–10. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/4.pdf.
3. Подзіров А., Теремецький В. Правове регулювання медичного туризму в Україні / А. Подзіров, В. Теремецький // Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності. Збірник матеріалів засідання №1 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 24 вересня 2021 року) – С. 485–488. – Режим доступу: https://ndekc-kirovograd.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9A%D0%9D%D0%94%D0%95%D0%9A%D0%A6_24.09.21.pdf#page=485.